

David møter Goliat

Vi er overrasket over at det skulle være så vanskelig å få sin stemme hørt på Psykologisk institutt.

TEKST

Julie Wasmuth

Eir Torvik

Lars Henrik Kaasen Thoresen

Maria Jordet

Caroline Midttun Rostrup

PUBLISERT 5. desember 2017

STRIDEN OM STUDENTKLINIKKENE

PRAKSIS VED STUDENTKLINIKKENE på Psykologisk institutt (PSI), også kalt «praktikum», regnes av mange som den viktigste delen av profesjonsutdanningen i psykologi ved Universitetet i Oslo (UiO). Da studiene begynte denne høsten, fikk studentene vite at internpraksisen vår stod i fare for å bli drastisk endret. Dette uten en skikkelig debatt og konsekvensutredning i forkant. Instituttledelsen ønsket å flytte klinikkene til Lovisenberg Diakonale Sykehus, til tross for at studenter og fagansatte var sterkt imot. Studentene opplevde at våre forsøk på å nå fram ble ignorert, og at prosessen fra ledelsens side var forvirrende og uredelig.

I september demonstrerte vi for å beholde praktikum på PSI. I forrige utgave av Psykologtidsskriftet står det at instituttleder deltok i en «heftig diskusjon» med studentene i forbindelse med studentaksjonen. Selv om instituttleder kom ut og tok imot et notat med argumenter og et hundretalls underskrifter, resulterte det korte møtet dessverre ikke i noen dialog. På neste aksjon var hele studentmassen med. Vi satt innledningsvis med tape over munnen, som uttrykk for vår opplevelse av ikke å bli hørt i flere saker som omhandler vår utdanning. Heller ikke denne aksjonen resulterte i noen reell dialog.

Betydningen av praktikum

I en årrekke har studentene rangert praktikum som noe av det viktigste og mest nyttige på profesjonsstudiet. Før internpraksis har vi opparbeidet oss kunnskap i de brede basalfagene i psykologi, vi har hatt tre korte forpraksiser og et halvt års hovedpraksis i det offentlige helsevesenet. De fleste av oss har vært i spesialisthelsetjenesten i flere omganger. Internklinikken gir studentene en mulighet til å komme tilbake til

universitetet for å reflektere over det vi har erfart i eksternpraksis, og fordype oss klinisk og teoretisk.

**«Studentene tildeles en
merkelig kombinasjon av roller –
vi er saueflokk, usiviliserte
rebeller og marionettedukker på
samme tid»**

Klinikkenes hovedformål er å drive opplæring i å omsette vitenskapelig kunnskap til klinisk praksis. Det intensive fokuset på hver enkelt pasient gir tid og rom til å tenke gjennom flere sider av fagutøvelsen. Den grundige veiledningen bidrar til bevisstgjøring av egne væremåter og begrensninger som terapeuter. Undervisningen inspirerer og er av høy kvalitet. Student-terapeutene får en oppfølging som de ikke har vært i nærheten av tidligere i studieløpet. Disse kvalitetsaspektene, som omfatter både pasientbehandlingen og studentenes opplæring, falt helt i skyggen i høstens diskusjon om avvik. Å innlemme internklinikkene i spesialisthelsetjenesten er av flere grunner ikke forenelig med å videreføre dagens modell. Dersom et sykehus sitter med ansvaret for behandlingene, kan ikke klinikkenes faglige autonomi garanteres. Derfor protesterte vi mot endringsforslagene.

Absurditetene

Midt i kampens hete stengte universitetsledelsen klinikkene på dagen. Vedtaket var åpenbart overilt og uinformert. Studentene ble i denne perioden stadig innkalt til allmøter og informasjonsmøter, men kommunikasjonen gikk én vei: fra ledelse til studenter og fagansatte. Universitetsdirektøren sa på et slikt allmøte (17.10.) at det hastet med «å gi et klart signal om at det er uakseptabelt å drive en praksis med den mest alvorlige kategori pasienter i vårt samfunn på et universitet med studenter uten veiledning». Viserektor uttalte at de var redde for at «noe kunne skje» når vi «opererte på egenhånd». Som psykologstudenter var det vanskelig å vite om vi skulle le eller gråte i møte med slike uttalelser. Om vi kunne ha snakket med ledelsen på forhånd, kunne mange misforståelser vært unngått. Vi undrer oss også over hva slags syn på mennesker med psykiske vansker som ligger bak en del av uttalelsene vi har møtt i denne saken.

Ledelsen ignorerte både at pasientene som behandles ved internklinikkene, er nøye selektert, og at å jobbe selvstendig med pasienter er en ordinær og nødvendig del av utdanningen vår. Vi har dessuten hele tiden hatt veiledning ved internklinikkene. Også i ekstern praksis tidligere på studiet arbeider vi «på egen hånd» – ofte med pasienter som har langt mer alvorlige vansker enn det vi møter ved studentklinikkene. Da er vi også på en arbeidsplass der andre psykologer som regel er fysisk tilgjengelige, men ikke alltid. Derfor er det godt å ha en veileder å ringe til, slik vi også alltid har hatt i internpraksis.

Studentgruppen karikeres

En annen gjenganger har vært å bortforklare studentenes engasjement, eller å bli bedt om å roe oss helt ned. Universitetsdirektøren introduserte sitt første allmøte med at hun forventet folkeskikk fra studentene. Instituttlederen beskriver vårt engasjement som et resultat av en kognitiv feilslutning, mens en tidligere dekan og instituttleder mener vi «skyter spurv med kanoner». På den andre siden stiller Psykologtidsskriftet spørsmål om de fagansatte har skjøvet oss foran seg. Studentene tildeles en merkelig kombinasjon av roller – vi er saueflokk, usiviliserte rebeller og marionettedukker på samme tid. Selv om vi argumenterer for *vår* sak, framstilles vi som talerør for andres agendaer. Når vi reagerer på at våre argumenter avfeies og blir stående ubesvarte, mangler vi folkeskikk og er korttenkte. Morgenbladet rapporterte fra møtet med universitetsledelsen at studentene sukket og lo av ledelsens forsøk på å understreke avvikenes alvorlighet. Reaksjonene skyldtes at vi var oppgitte over ledelsens håndtering av saken, og opplevde oss umyndiggjort. Vi er selvfølgelig opptatt av at avvikene rettes.

Maktperspektivet

Ledelsens uttalelser og Psykologtidsskriftets framstilling av saken synes å ta utgangspunkt i at praktikumsaken er en diskusjon mellom likeverdige parter. Det er den ikke – innsatsen som må til for at studentene skal få innflytelse, er fullstendig uproporsjonal til den makten ledelsen har i kraft av sin rolle. Vi synes bildet av David og Goliat er talende i denne anledning. Det er problematisk at ledelsens maktutøvelse ikke får større plass under lupen i Psykologtidsskriftet. Samtidig ønsker vi nå å se framover. Vi er villige til å gi ledelsen en ny sjanse til å vise, med konkrete følger, at de lytter til de fagansvarlige og studentene – både i utforming av hvilke valg som skal tas, og i selve beslutningsprosessene.

Seieren og veien videre

Studentene har gjort det vi har kunnet for å redde det vi mener er det viktigste året på profesjonsutdanningen. Med manges innsats og noen omkostninger har vi lyktes et godt stykke på vei. I siste liten fungerte også universitetsstyret som et korrektiv til egen ledelse på styremøtet 24. oktober. Universitetsstyret kritiserte UiO-ledelsens håndtering av saken, og vedtok å tilbakeføre spørsmålet om klinikkens framtid til ordinære fag- og styringsorganer. Fortsatt gjenstår altså en endelig avklaring for å sikre klinikkens framtid. Universitetsstyrets vedtak understreker at modellene for mulig fremtidig organisering skal sikre faglig autonomi. Vi ser dermed fram til et vedtak om at klinikkene fremdeles skal ligge utenfor spesialisthelsetjenesten, og drives av Psykologisk institutt!

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 55, nummer 12, 2017, side 1194-1195

TEKST

Julie Wasmuth

Eir Torvik, fjerdeårsstudent ved profesjonsstudiet i psykologi, Universitetet i Oslo

Lars Henrik Kaasen Thoresen

Maria Jordet

Caroline Midttun Rostrup, studenter ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo.